

1501 TAAIS

501-ojo tarptautinio audito standarto (TAS) praktinis komentaras¹

AUDITO ĮRODYMAI – KONKRETŪS SVARSTYMAI DĖL ATSKIRŲ SRIČIŲ

(vertimas iš anglų kalbos)

INTOSAI Profesinių standartų komitetas

Finansinio audito pakomitetis – Sekretoriatas

Riksrevisionen (Švedijos nacionalinė audito institucija) • 114 90 Stokholmas • Švedija

Tel.: +46 5171 4000 • Fax: +46 5171 4111 • e-paštas: projectsecretariat@riksrevisionen.se

INTOSAI Generalinis sekretoriatas – RECHNUNGSHOF (Austrijos audito rūmai)

Dampfschiffstrasse 2 • A-1033 Vienna • Austria

Tel: +43 (1) 711 71 • Fax: +43 (1) 718 09 69 • e-paštas: intosai@rechnungshof.gv.at

<http://www.intosai.org>

¹ Visi Praktiniai komentarai nagrinėjami kartu su 1000 TAAIS „Bendra įžanga į INTOSAI Finansinio audito gaires“.

TURINYS

Bendroji informacija

Ižanga į TAS

Praktinio komentaro turinys..... P1

TAS taikymas viešojo sektoriaus audite P2

Papildomos gairės viešojo sektoriaus klausimais

Atsargos P3-P6

Teisminiai ginčai ir ieškiniai..... P7-P11

Segmento informacija P3-P6

BENDROJI INFORMACIJA

Šis Praktinis komentaras yra papildomos gairės dėl 501-ojo TAS „Konkretūs svarstymai dėl atskirų sričių“. Jį reikia skaityti kartu su TAS. 501-asis TAS galioja 2009 m. gruodžio 15 d. ar vėliau prasidedančių laikotarpių finansinių ataskaitų auditui. Praktinis komentaras galioja nuo tos pačios datos kaip ir TAS.

Ižanga į TAS

501-ajame TAS aptariami konkretūs auditoriaus veiksmai, kuriais siekiama gauti pakankamų tinkamų audito įrodymų apie tam tikrus atsargų aspektus, su subjektu susijusius teisinius ginčus bei ieškinius ir segmento informaciją, atliekant finansinių ataskaitų auditą, kaip tai nustatyta 330-ajame² ir 500-ajame³ TAS bei kituose susijusiuose TAS.

Praktinio komentaro turinys

P1. Šiame Praktiniame komentare pateikiamos papildomos gairės viešojo sektoriaus auditoriams šiose srityse:

- a) atsargos;
- b) teisminiai ginčai ir ieškiniai;
- c) segmento informacija.

TAS TAIKYMAS VIEŠOJO SEKTORIAUS AUDITE

P2. 501-asis TAS taikomas viešojo sektoriaus subjektų auditoriams, audituojantiems finansines ataskaitas.

² 330-asis TAS „Auditoriaus atsakas į įvertintą riziką“.

³ 500-asis TAS „Audito įrodymai“.

PAPILDOMOS GAIRĖS VIEŠOJO SEKTORIAUS KLAUSIMAIS

Atsargos

- P3. Atsargos viešajame sektoriuje neretai skiriasi nuo atsargų privačiame sektoriuje. Pavyzdžiui, viešajame sektoriuje laikomos atsargos dažniau skirtos naudoti, o ne perparduoti. Dėl šios priežasties gali skirtis vidaus kontrolės priemonių pobūdis ir įvertinta reikšmingo iškraipymo rizika. Viešojo sektoriaus auditoriams gali tekti ne tik įvertinti [atsargų] buvimą ir būklę, bet ir atsižvelgti į kitus tikslus ir tvirtinimus, tokius kaip visuomenės lūkesčiai dėl efektyvaus atsargų tvarkymo.
- P4. Vykdydami TAS 4 dalyje nustatytą reikalavimą nuspręsti, ar dalyvauti atsargų inventorizacijoje, viešojo sektoriaus auditoriai turi atsižvelgti į P3 dalyje aptartus aspektus.
- P5. Tais atvejais, kai subjekto vadovybės sprendimu ar dėl tam tikruose įstatymuose ar taisyklėse nustatytų apribojimų viešojo sektoriaus auditoriai negali dalyvauti atsargų inventorizacijoje, kaip to reikalaujama TAS 4 dalyje, arba paprašyti trečiosios šalies patvirtinimo, kaip tai nustatyta TAS 8 dalyje, ir nėra galimybių atlikti kitas audito procedūras, viešojo sektoriaus auditoriai turi atsižvelgti į poveikį auditoriaus ataskaitai⁴. Viešojo sektoriaus auditoriaus atsakas gali skirtis, priklausomai nuo to, ar auditoriaus dalyvavimo inventorizacijoje apribojimai yra nustatyti vadovybės sprendimu ar įstatymuose arba taisyklėse.
- P6. Tam tikroje viešojo sektoriaus audito aplinkoje, pavyzdžiui, teisminių įgaliojimų turinčioje aukščiausioje audito institucijoje, viešojo sektoriaus auditoriams gali būti suteikti išplėsti įgaliojimai nustatant, kas atsakingas už atsargų buvimą ir būklę, įskaitant kontrolės priemonių parengimą ir taikymą. Be kita ko, kur taikytina, viešojo sektoriaus auditoriui gali tekti nustatyti sankcijas.

Teisminiai ginčai ir ieškiniai

- P7. Rengiant ir atliekant audito procedūras pagal TAS 9 dalyje nustatytus reikalavimus ir A18 dalyje pateiktas susijusias gaires, viešojo sektoriaus auditoriams gali tekti papildomos pareigos, susijusios su teisiniais ginčais ir ieškiniiais, pavyzdžiui, nustatyti galimus ieškinius ateityje ir galimas platesnes tų ieškinių pasekmes viešajam sektoriui. Dėl viešojo sektoriaus organizacijų sudėtingumo ir struktūros viešojo sektoriaus auditoriams gali tekti apklausti ne tik audituojamo subjekto vadovybę, bet ir kitas viešojo sektoriaus organizacijas. Pavyzdžiui, visi ieškiniai prieš vyriausybę gali būti administruojami centriniame teisės departamente, todėl, šalia audituojamo subjekto vadovybės, viešojo sektoriaus auditoriai turėtų apklausti ir šio departamento atstovus.
- P8. Tais atvejais, kai vyriausybės teisininkai už savo paslaugas neima mokesčio iš viešojo sektoriaus subjekto, viešojo sektoriaus subjektai gali ir neturėti TAS 9 dalies c punkte minimų teisinių išlaidų.

⁴ 705-asis TAS „Nuomonės modifikavimas nepriklausomo auditoriaus išvadoje“.

- P9. Atliekant audito procedūras, skirtas nustatyti su subjektu susijusius teisminius ginčus ir ieškinius, viešojo sektoriaus auditoriams gali reikėti apsvarstyti galimybę pasinaudoti ir kitais informacijos šaltiniais, tokiais kaip:
- žiniasklaidos pranešimai;
 - bendroji visuomenės ir interesų grupių informacija;
 - kita priežiūros institucijų, pareigūnų, prokurorų ir kitų tyrimo institucijų gauta informacija;
 - skundus nagrinėjančių pareigūnų ir įstaigos darbuotojų, pranešančių apie pažeidimus ir piktnaudžiavimo atvejus, turima informacija;
 - veiklos ir kitų auditų rezultatai.
- P10. Vykdydami TAS 10 dalyje nustatytus reikalavimus, viešojo sektoriaus auditoriai, atsižvelgdami į savo įgaliojimus, gali turėti teisę tiesiogiai bendrauti su subjekto išorės konsultantu teisės klausimais ir be vadovybės leidimo. Viešojo sektoriaus auditoriai turi atsižvelgti į subjekto arba kitos vyriausybės organizacijos konsultanto teisės klausimais nepriklausomumą ir objektyvumą. Kilus abejonėms dėl konsultanto teisės klausimais nepriklausomo ir objektyvumo, viešojo sektoriaus auditoriai gali apsvarstyti galimybę kreiptis teisinės konsultacijos į kitą šaltinį.
- P11. Tuo atveju, kai viešojo sektoriaus auditorius inicijuoja tiesioginį bendravimą rašydamas bendro pobūdžio ar konkretų paklausimą, minimą TAS A22 ir A23 dalyse, jis gali pateikti ir kitokius konkrečius paklausimus, jeigu tai leidžiama pagal taikytinos finansinės atskaitomybės tvarkos nuostatas. Pavyzdžiui, galima paklausti, ar subjektas veikia pagal jam įstatymu suteiktus įgaliojimus .

Segmento informacija

- P12. Pagal tam tikrą finansinės atskaitomybės tvarką gali nereikėti pateikti ir atskleisti segmento informaciją arba tai gali būti neaktualu tam tikriems viešojo sektoriaus subjektams. Tačiau įstatymuose ar taisyklėse arba taikytinoje finansinės atskaitomybės tvarkoje gali būti reikalaujama pateikti kitą panašią informaciją. Pavyzdžiui, viešojo sektoriaus subjektai gali privalėti pateikti informaciją apie pajamas ir išlaidas pagal fondus, asignavimus, programas ar kategorijas, o viešojo sektoriaus auditoriams gali tekti audituoti šią informaciją. Tam tikromis aplinkybėmis iš viešojo sektoriaus auditorių gali būti paprašyta pareikšti nuomonę apie segmento ar panašią informaciją atskirai arba įtraukti šią nuomonę į bendrą audito išvadą.